

WERKGELEGENHEIDS- EN BEDRIJVENREGISTER MRDH EN DRECHTSTEDEN 2022 RESULTATEN

1 Inleiding

Het werkgelegenheids- en bedrijvenregister voor de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en Drechtsteden (hier kortweg register MRDH genoemd) bestaat sinds 2016. Het register wordt continu onderhouden via mutaties vanuit de Kamer van Koophandel, deskresearch en een jaarlijkse enquête. Hiermee wordt het aantal werkzame personen gemeten op de vaste peildatum 1 januari.

De combinatie I&O Research / Stroomopwaarts heeft in 2022 wederom de onderhoudswerkzaamheden voor het MRDH-register uitgevoerd. Deze notitie beschrijft – op hoofdlijnen – de resultaten van het door ons uitgevoerde werkzaamheden voor de regio MRDH en Drechtsteden.

De jaarlijkse enquête wordt online, schriftelijk en telefonisch uitgevoerd. De onderzoeksperiode loopt jaarlijks van januari t/m augustus. In september wordt de stand van zaken per 1 januari definitief vastgesteld.

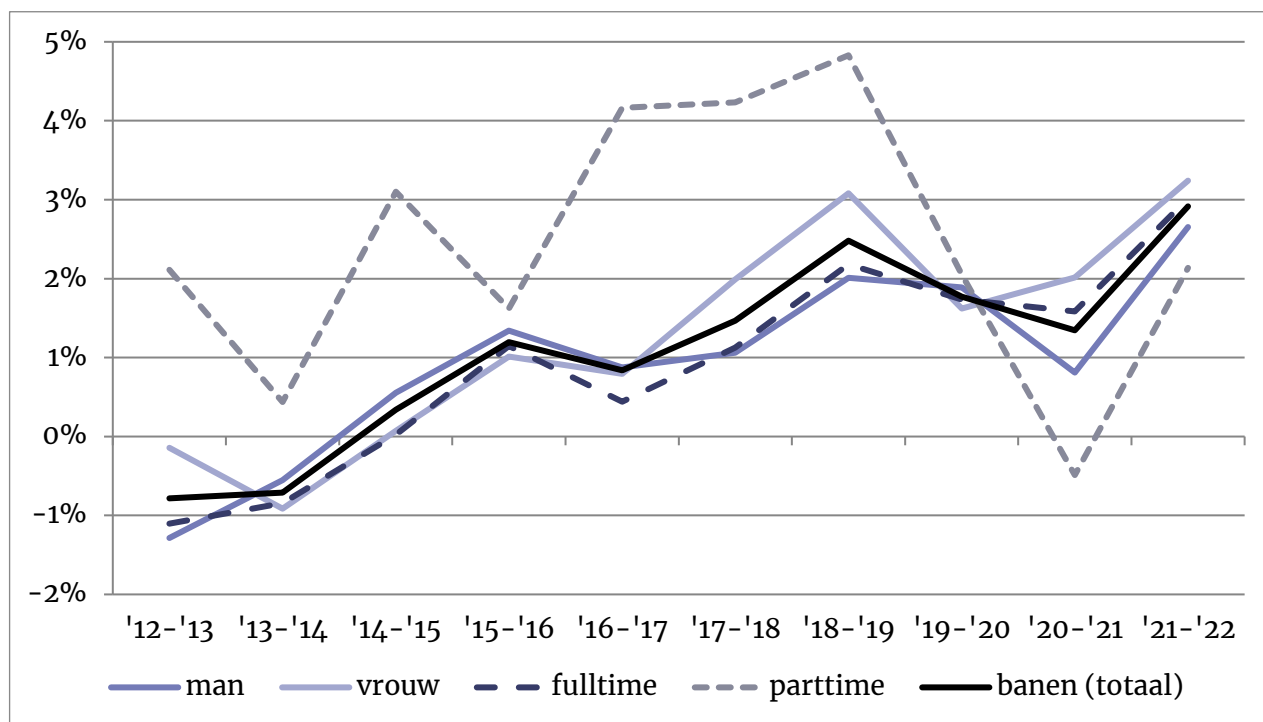
Dankzij deze bijdragen wordt een noodzakelijk fundament gelegd voor het economisch beleid van gemeenten, regio's en provincie gericht op het stimuleren van de regionale economie en het ondernemersklimaat. Zo zet de MRDH zich onder andere in voor:

- Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt
- Ondersteuning bij innovatie
- Duurzame mobiliteit

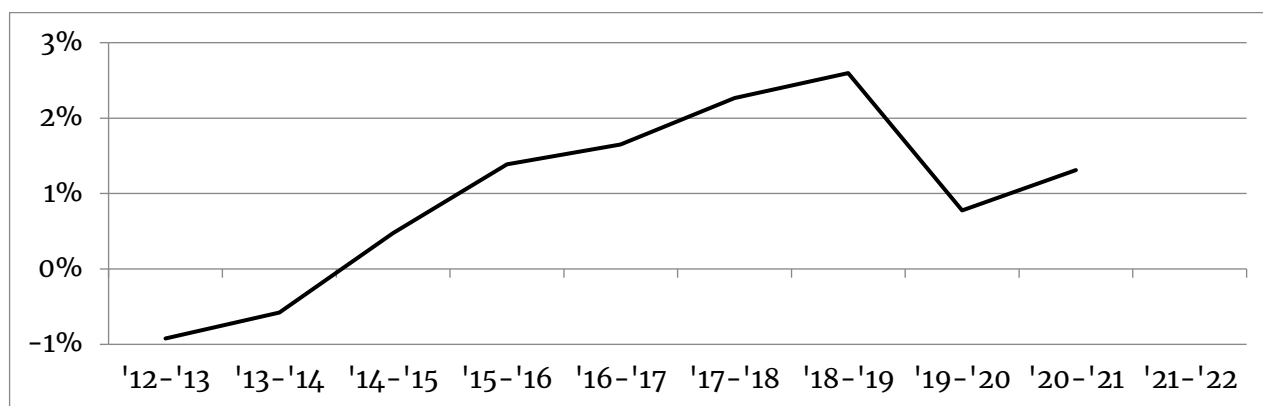
2 Resultaten

Het aantal banen is in 2021 (peildatum 1 januari 2022) met 39.360 gegroeid (+2,9%). Dat is ruim meer dan de groei in 2020 (1,3%). Voor 2014 was er nog sprake van krimp als gevolg van de kredietcrisis. Sindsdien is de werkgelegenheid structureel gegroeid. Over deze periode is de groei in het afgelopen jaar het sterkst. Over de afgelopen 10 jaar is de werkgelegenheid met 11,3% toegenomen.

Figuur 1. Banenontwikkeling naar geslacht en werkduur

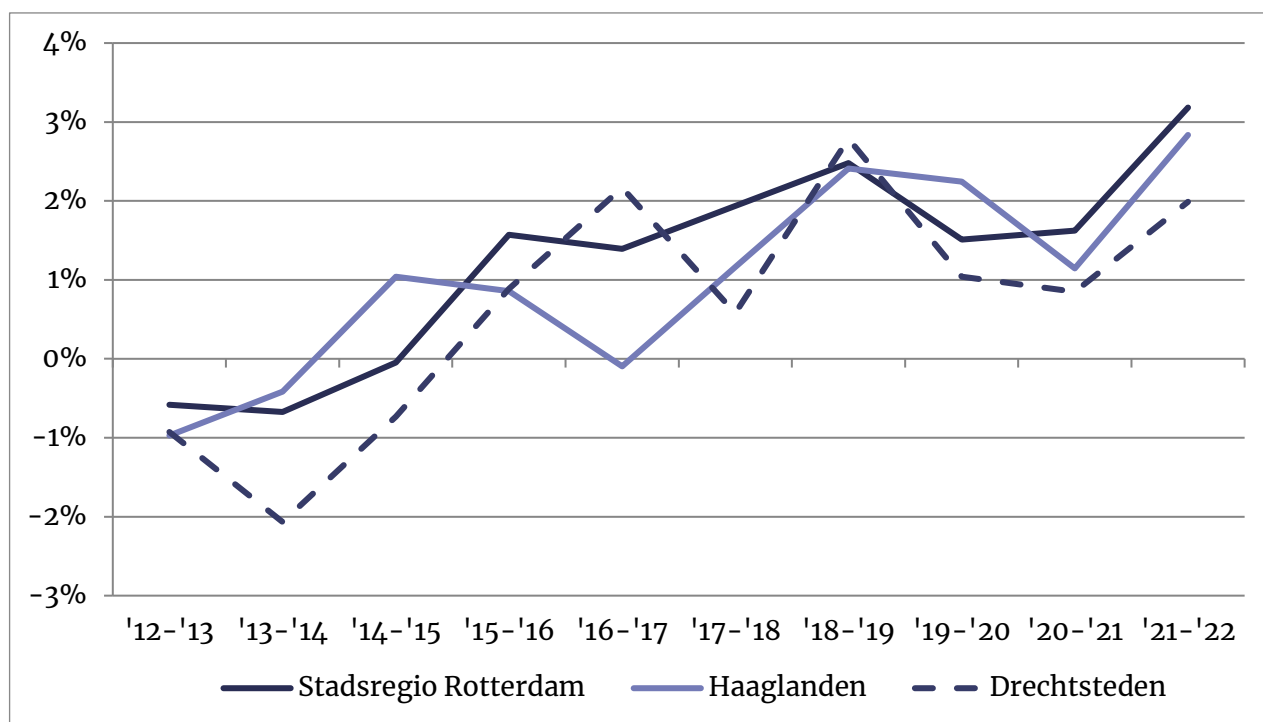
Figuur 2. Banenontwikkeling Nederland totaal (peildatum 1 april)

In de afgelopen tien jaar is vooral het aantal parttime banen toegenomen (26,9%), maar 3 jaar geleden is er een kentering gekomen in deze ontwikkeling, die grilliger en conjunctuurgevoeliger is dan in andere categorieën. Ook de Covid19-ontwikkelingen spelen hierin een belangrijke rol. Het verschil in banenontwikkeling tussen mannen en vrouwen is beperkt, maar op de lange termijn is een nivellerende beweging zichtbaar. Het aantal werkzame mannen groeide tussen 2013 en 2022 met 67.900 (9,7%). Het aantal werkzame vrouwen is over dezelfde periode gegroeid met 73.590 (13,4%). Werkgelegenheid onder mannen is in het algemeen iets gevoeliger voor economische ontwikkeling. Vrouwen zijn relatief sterk vertegenwoordigd in minder conjunctuurgevoelige sectoren.

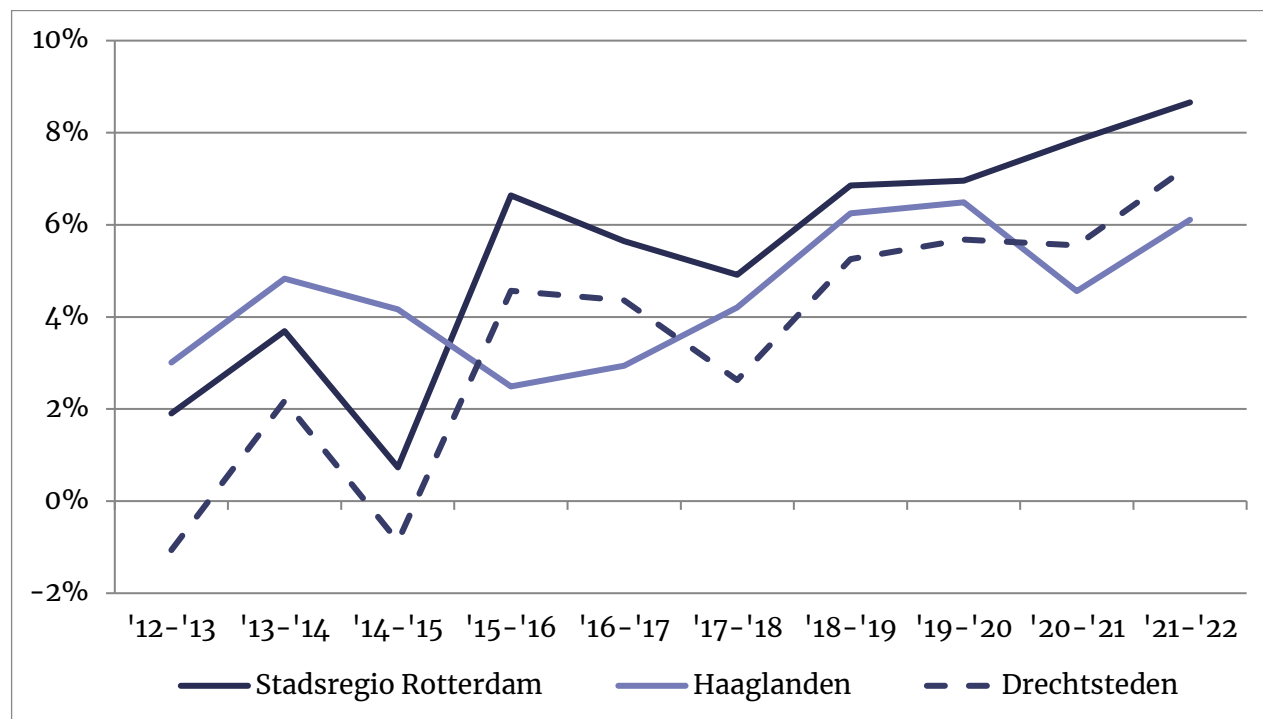
Het registergebied is op te delen in 3 regio's: regio Rijnmond (Stadsregio Rotterdam), Haaglanden en Drechtsteden. In figuur 3 en 4 is de ontwikkeling van het aantal banen en vestigingen per regio weergegeven.

Figuur 3. Banenontwikkeling naar regio

De regio's Rijnmond en Drechtsteden hadden in de afgelopen 10 jaar nagenoeg dezelfde ontwikkeling. De ontwikkeling in Haaglanden is iets grilliger. Verschillen zijn deels te verklaren uit de afwijkende economische structuur van de regio's, maar regionale/lokale ontwikkelingen kunnen ook vaker 'gekleurd' worden door 1 of meer grote mutaties, zoals verhuizingen van grote organisaties (bijvoorbeeld: de verhuizing van het KPN hoofdkantoor van Den Haag naar Rotterdam eind 2016). Door de fijnmazigheid van het register kan verder gekeken worden dan incidentele uitschieters en trends op alle regionale en sectorale niveaus worden onderzocht.

Figuur 4. Vestigingenontwikkeling naar regio

Er is al jarenlang sprake van forse vestigingengroei, vooral onder zzp'ers/eenmanszaken. Dit beeld wordt bevestigd door cijfers van de KvK en CBS. Hierbij vallen sectoren op die passen bij het tijdsbeeld: na het eerste jaar van de Covid19-pandemie was er een grote toename in privaat onderwijs zoals life-coaching en studiebegeleiding. In 2022 zien we groei in activiteiten die passen bij de energietransitie, die kansen biedt voor kleine zelfstandigen. Naast de reguliere groei kunnen steunmaatregelen van de overheid hebben gezorgd voor minder opheffingen en faillissementen, maar dat kunnen we met dit onderzoek niet hard maken. Er zijn wel aanwijzingen dat er veel inactieve KvK-inschrijvingen zijn. Veel (kleine) ondernemer laten het na om zich uit te schrijven na beëindiging van activiteiten, of gebruiken een inschrijving uitsluitend voor persoonlijke fiscale doeleinden. Hierop wordt extra gecontroleerd en gecorrigeerd.

Groei in bouw en onderwijs

De bouw (4,9%) en onderwijs (4,4%) zijn het afgelopen jaar als sector het meest gegroeid. Ook over 10 jaar gemeten zijn deze 2 sectoren de sterkste groeiers (24,1% resp. 23,6%). Dat is vooral voor de bouw opmerkelijk gezien de jaarlijkse krimp in het begin van die periode, als gevolg van de kredietcrisis. In 2015/2016 kwam het keerpunt en sindsdien groeit de sector fors. De Covid19-pandemie heeft daar niets aan veranderd. Het afgelopen jaar is er een opvallende groei in de subsector "leggen van kabels", gerelateerd aan de ontwikkeling van elektrische laadinfrastructuur.

Tabel 1. Aantal vestigingen en banen naar sector (2013-2022)

Sector	Vestigingen Aantal	Banen					
		Aantal	%	Ontwikkeling 2013-2022		Ontwikkeling 2021-2022	
				abs.	%	abs.	%
Landbouw & visserij	6.800	24.480	1,8%	340	1,4%	-350	-1,4%
Industrie	9.510	95.760	6,9%	2.630	2,8%	1.920	2,1%
Bouw	40.180	87.710	6,3%	17.060	24,1%	4.060	4,9%
Handel	39.870	221.550	15,9%	15.770	7,7%	6.590	3,1%
Transport	10.630	87.100	6,3%	7.610	9,6%	2.030	2,4%
Horeca	9.220	52.780	3,8%	8.510	19,2%	1.910	3,7%
Informatie & communicatie	14.460	54.400	3,9%	8.970	19,8%	1.570	3,0%
Financiële instellingen	2.250	34.040	2,5%	-1.350	-3,8%	930	2,8%
Zakelijke diensten	68.580	237.470	17,1%	31.810	15,5%	6.440	2,8%
Overheid	630	120.310	8,7%	16.300	15,7%	4.310	3,7%
Onderwijs	15.800	101.430	7,3%	19.360	23,6%	4.290	4,4%
Zorg	30.290	205.390	14,8%	17.660	9,4%	5.170	2,6%
Cultuur & recreatie	13.960	31.120	2,2%	4.920	18,8%	10	0,0%
Overige diensten	13.410	35.840	2,6%	1.670	4,9%	490	1,4%
Totaal	275.600	1.389.380	100%	151.260	12,2%	39.360	2,9%

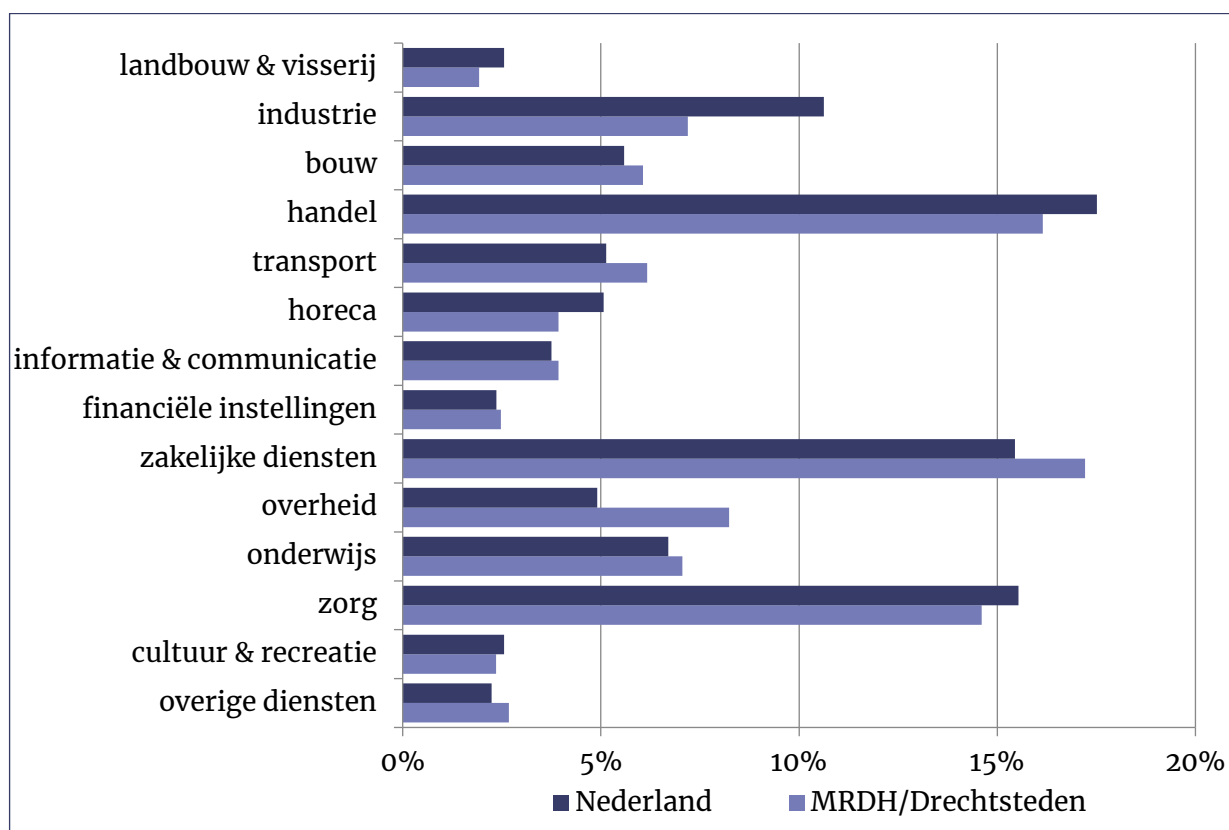
Het onderwijs laat een soortgelijk beeld zien. In de eerste jaren tot 2016 waren er weinig opvallende ontwikkelingen. De groei over de afgelopen 10 jaar is vrijwel geheel in de laatste 5 à 6 jaar gerealiseerd. De meeste groei zit nadrukkelijk niet in de traditionele onderwijsvormen, maar vooral in activiteiten als studiebegeleiding, coaching, sportscholen en -instructeurs.

De financiële instellingen zijn over de afgelopen 10 jaar de enige sector met banenverlies. Dit is grotendeels te verklaren uit de nasleep van de kredietcrisis, zoals automatisering en reorganisaties/centralisatie bij vooral de grotere financiële instellingen. De afgelopen 2 jaren zijn positieve uitzonderingen in een decennium waarin de werkgelegenheid vrijwel jaarlijks afnam. Ontwikkelingen tijdens de Covid19-pandemie, zoals de groei van de hypotheekmarkt hebben hieraan bijgedragen. Uit onderzoek van het ministerie van EZK¹ is gebleken dat in de financiële sector verreweg het minst gebruik is gemaakt van steunmaatregelen.

¹ Ministerie van EZK, Monitoring gebruikers steunmaatregelen:

<https://www.bedrijvenbeleidinbeeld.nl/corona/monitoring-gebruikers-steunmaatregelen>

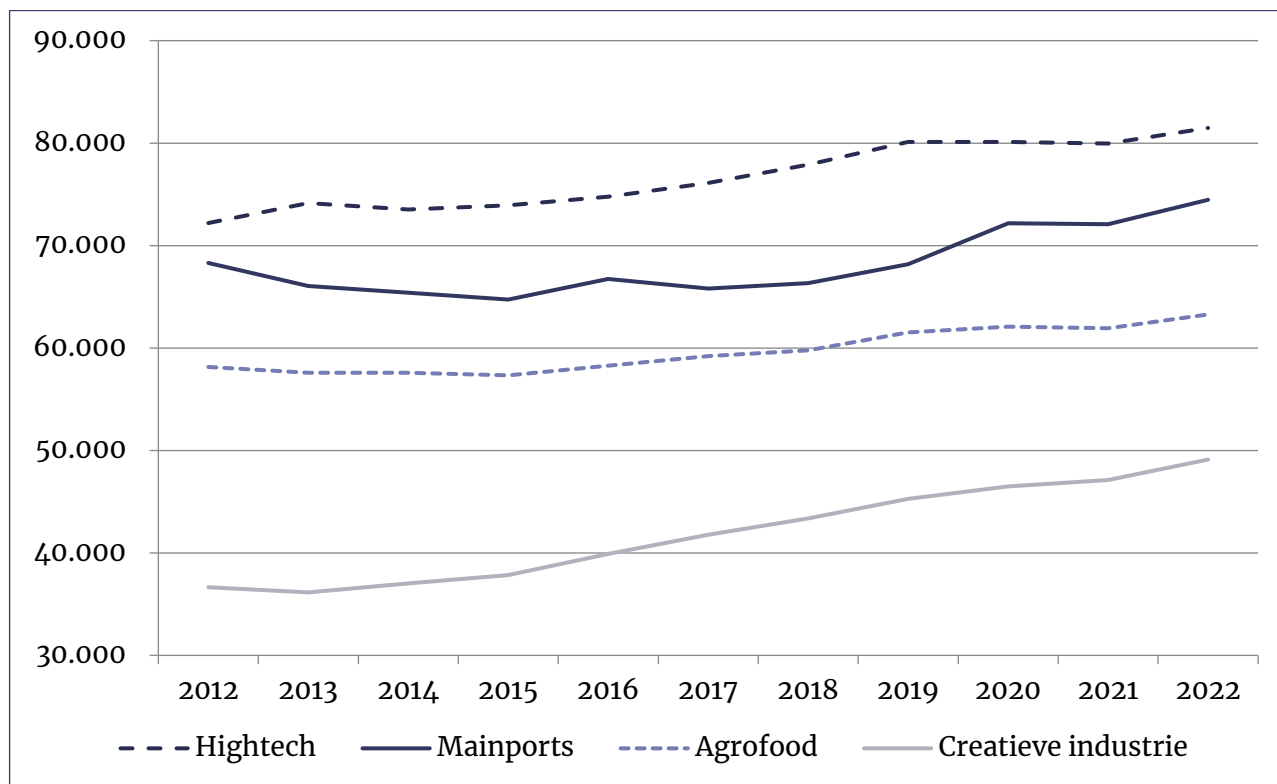
Figuur 5. Economische structuur in aantal banen per sector

In het afgelopen jaar is de landbouw de enige sector die gekrompen is (-1,4%). De komende jaren valt meer krimp te verwachten: niet zozeer in de ondervertegenwoordigde veeteelt (stikstofcrisis), maar in de tuinbouw (energiecrisis). Drie sectoren domineren de economische structuur van de regio: handel, zakelijke diensten en de zorg. Dat zijn landelijk ook verreweg de grootste sectoren. De zakelijke diensten zijn regionaal oververtegenwoordigd, wat te verklaren valt uit de grootstedelijkheid van de regio. De meest oververtegenwoordigde sector is de overheid. Het meest ondervertegenwoordigd is de industrie.

De ontwikkeling van de vier grootste topsectoren is weergegeven in figuur 6. De mainport-sector heeft in de nasleep van de kredietcrisis moeizame jaren doorgemaakt, maar is weer boven het niveau van 2010. Met name de creatieve industrie maakt een positieve ontwikkeling door (35,9% groei tussen 2012 en 2022). De agrofood en hightech zijn ook significant gegroeid in de tweede helft van het afgelopen decennium. Van alle topsectoren is de tuinbouw de enige zonder groei (-10,4%). Het aantal vestigingen is over dezelfde periode ook fors gedaald (-33,5%), wat duidt op schaalvergroting en automatisering. Gevolgen van de energiecrisis zullen pas in de komende jaren zichtbaar worden. Hierbij moet aangetekend worden dat het werkgelegenheidsonderzoek 1 januari als vaste peildatum heeft en daarmee voor deze sector niet representatief is voor het hele jaar. Voor een duiding van de werkgelegenheid door het jaar heen en de seizoensinvloeden is aanvullend onderzoek nodig.

Figuur 6. Ontwikkeling van de grootste topsectoren naar aantal banen, 2012-2022

Tabel 2. Ontwikkeling van het aantal banen naar gemeente, 2012-2022 (volledige tabel in bijlage 1)

	Gemeente	Aantal banen 2022	Ontwikkeling aantal banen 2012-2022	Ontwikkeling banen (%) 2012-2022
1	Lansingerland	32.370	10.180	45,9%
2	Midden-Delfland	8.930	2.030	29,4%
3	Pijnacker-Nootdorp	19.010	4.210	28,5%
4	Hendrik-Ido-Ambacht	9.310	1.870	25,1%
5	Rotterdam	415.200	63.130	17,9%
...				
26	Wassenaar	10.520	-60	-0,5%
27	Rijswijk	34.990	-730	-2,0%
28	Zwijndrecht	20.190	-1.110	-5,2%
29	Capelle aan den IJssel	35.160	-3.200	-8,3%
30	Leidschendam-Voorburg	21.840	-2.250	-9,4%
	Totaal MRDH/Drechtsteden	35.160	141.490	11,3%

In de gemeente Lansingerland is het aantal banen in de afgelopen 10 jaar relatief het meest gegroeid (45,9%). De groei is vooral gerealiseerd door vestiging en uitbreiding van grote distributiecentra. Op gemeentelijk niveau zijn de ontwikkelingen van werkgelegenheid vaak grillig en kunnen gekleurd worden door vestiging of opheffing van een enkele grote vestiging. Illustratief is dat 18 van de 30 gemeenten in deze tien jaar een plek hebben gehad bij zowel de bovenste als de onderste 5.

Bijlage 1. Ontwikkeling banen per gemeente, 2012-2022

	Gemeente	Aantal banen 2022	Ontwikkeling aantal banen 2012-2022	Ontwikkeling banen (%) 2012-2022
1	Lansingerland	32.370	10.180	45,9%
2	Midden-Delfland	8.930	2.030	29,4%
3	Pijnacker-Nootdorp	19.010	4.210	28,5%
4	Hendrik-Ido-Ambacht	9.310	1.870	25,1%
5	Rotterdam	415.200	63.130	17,9%
6	Alblasserdam	9.940	1.460	17,3%
7	Maassluis	8.770	1.190	15,7%
8	's-Gravenhage	312.290	42.330	15,7%
9	Barendrecht	27.430	2.550	10,2%
10	Dordrecht	61.970	4.640	8,1%
11	Zoetermeer	54.420	3.490	6,9%
12	Hardinxveld-Giessendam	8.730	560	6,8%
13	Westvoorne	4.390	270	6,6%
14	Delft	56.550	3.370	6,3%
15	Westland	65.350	3.660	5,9%
16	Papendrecht	14.770	710	5,0%
17	Sliedrecht	15.110	630	4,3%
18	Hellevoetsluis	11.070	370	3,4%
19	Ridderkerk	21.730	680	3,2%
20	Schiedam	37.560	1.000	2,7%
21	Nissewaard	23.890	310	1,3%
22	Krimpen aan den IJssel	9.320	90	0,9%
23	Vlaardingen	22.210	130	0,6%
24	Brielle	6.340	40	0,6%
25	Albrandswaard	10.030	-40	-0,4%
26	Wassenaar	10.520	-60	-0,5%
27	Rijswijk	34.990	-730	-2,0%
28	Zwijndrecht	20.190	-1.110	-5,2%
29	Capelle aan den IJssel	35.160	-3.200	-8,3%
30	Leidschendam-Voorburg	21.840	-2.250	-9,4%
	Totaal MRDH/Drechtsteden	35.160	141.490	11,3%